

Informatieblad beleidsmiddelen gemeenten

Dit informatieblad moet u als gemeente en inzamelaar in staat stellen om lachgascilinders zo goed mogelijk uit het restafval en de openbare ruimte te weren. Het Rijk heeft als rol om te handhaven op het lachgasverbod en daarmee het aanbod van lachgas zoveel mogelijk tegen te gaan. Het Rijk wil de vraag naar lachgas met voorlichting en communicatie tegengaan. Recreatief lachgasgebruik is niet 100% tegen te gaan en daarmee bestaat er altijd een kans dat lachgascilinders terecht komen bij de gebruiker en daarmee de kans dat het in het restafval of de openbare ruimte terecht komt.

Gemeenten dragen de wettelijke zorgplicht voor afvalinzameling (Wet milieubeheer artikel 10.21) en hebben daarmee een aantal beleidsinstrumenten die zij kunnen inzetten om lachgascilinders uit de openbare ruimte en het restafval te weren.

Instrument	Info/ afweging
Communicatie	<p>Als Rijk adviseren wij gemeenten om gerichte communicatie op de gebruiker te ondernemen. Het Rijk doet dit ook al via het Trimbos-instituut. Brede campagnes/communicatie over drugs kunnen mensen die momenteel geen drugs gebruiken aanzetten tot drugsgebruik. Dit is onwenselijk en kan het probleem verergeren. Gemeenten kunnen daarnaast wel breed communiceren over het verkeerd weggooien van gevaarlijk afval, zoals batterijen, gasflessen en overige drukhouders.</p> <p>Ook via het Trimbos-instituut is voorlichtingsmateriaal beschikbaar. Zie hiervoor de handreiking.</p> <p>Als laatste nudge voor gebruikers/ ontdoeners zijn waarschuwingsstickers voor ondergrondse containers ontwikkeld. Dit format kunt u overnemen en aanpassen met uw eigen gemeentelogo.</p>
Cameracontrole i.c.m. kunstmatige intelligentie	<p>Cameracontrole, gecombineerd met kunstmatige intelligentie en sensoren op inzamelvoertuigen, kan helpen om lachgascilinders in het afval te herkennen. Hierdoor kan een waarschuwing worden afgegeven om niet te persen. Hiermee kan een explosie in de vuilniswagen worden voorkomen en kunnen risicolocaties worden geïdentificeerd. Op basis hiervan kan gerichte actie worden ondernomen, zoals het inzetten van pascontroles of gerichte communicatie in die wijken.</p>
Financiële prikkel (retourpremie)	<p>Het staat gemeenten vrij om een financiële prikkel in te bouwen (beloningssysteem) als tegenprestatie voor het inleveren van lachgascilinders. Hoewel het in theorie effectief zou kunnen zijn, raden wij dit als Rijksoverheid af. Met een beloningssysteem voor drugs co-financier je (indirect) drugsgebruik. Daarnaast kan een beloningssysteem ook ander ongewenst gedrag in de hand werken (perverse prikkel). Een voorbeeld hiervan vormen mensen die grote hoeveelheden gevaarlijk afval rapen en vervoeren (statiegeldjagers) of kinderen die op zoek gaan naar lachgascilinders en daarmee aan gevaarlijk afval worden blootgesteld.</p>
Pasjescontrole	<p>Een (her)introdactie van een pasjescontrole kan worden overwogen op risicolocaties. Dit heeft echter wel als negatief bijeffect dat dit bijplaatsingen kan verergeren of in de hand speelt.</p>
Chemokar en mobiele milieustraten	<p>Sommige gemeenten gebruiken een chemokar. Deze kunnen gemeenten inzetten om gevaarlijk afval op te halen bij huishoudens. De chemokar kan ook worden ingezet voor gebruikte lachgascilinders. Dit kan een verlagende drempel zijn voor mensen om alsnog hun lachgascilinders in te leveren.</p> <p>Ook mobiele milieustraten kunnen hiervoor dienen. In beide gevallen is belangrijk dat wordt voldaan aan de eisen in de Regeling vervoer huishoudelijk gevaarlijk afval.</p>
Apps/ locatiegebonden QR-codes	<p>Dit instrument voorkomt niet het verkeerd weggooien van gevaarlijk afval, maar verkort wel de tijd dat gevaarlijk afval in de openbare ruimte ligt en daarmee de kans dat vrijwilligers die afvalrapen het onbewust alsnog bij andere afvalstromen gooien.</p> <p>Via apps (bijvoorbeeld mycleancity app) kunnen inwoners een melding maken van bijplaatsingen en zwerfafval. Op basis hiervan kunnen gemeenten dit opruimen.</p> <p>Als alternatief kunnen op hotspots waar veel lachgascilinders worden gevonden (of zwerfafval in het algemeen) QR-codes worden geplaatst. Inwoners kunnen deze scannen als ze een melding willen maken van zwerfafval. Dat maakt het laagdrempelig.</p>